

Чебойда М. Ю., здобувачка вищої освіти, гр. ЕП 191, освітня програма «Економіка»
Науковий керівник – **Дерій Ж.В.**, д.е.н., професор,
завідувачка кафедри теоретичної та прикладної економіки
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

РОЗВИТОК ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Сьогодні світ стикається з безпрецедентними, взаємопов'язаними екологічними проблемами, включаючи зміну клімату, нестачу води, енергії, продовольства, скорочення біологічного різноманіття. Вирішення цих проблем можливо тільки шляхом об'єднання зусиль бізнесу, держави та громадян для вироблення загальної концепції ведення підприємницької діяльності, центральним ядром якої виступає усвідомлення унікальності й вичерпності природного багатства, розуміння складності взаємозв'язків між економічними й неекономічними ресурсами [1].

Безсумнівно, економіка, заснована на відновленні ресурсів, має змінити традиційну лінійну модель, яка працює за принципом «вилучити – зробити – викинути». За даними звіту Ellen MacArthur Foundation і McKinsey & Company, в 2010 році для виробництва споживчих товарів було використано 65 млрд. т сировини. У 2020-му ця цифра сягне 82 млрд. З іншого боку, близько 3 млрд. людей поповнять лави середнього класу до 2025 року. Це значно прискорить темпи споживання [2].

Зростання споживання автоматично призводить до зростання потреби у ресурсах, відповідно це може викликати їх дефіцит, спровокувати ріст цін та як наслідок це призведе до формування великої кількості відходів.

Немає виходу, крім переходу на економіку замкнутого циклу, циркулярну економіку (Circular economy). Ця модель націлена на оздоровлення та очищення навколишнього середовища, т.я. ми вже давно ми намагаємося поліпшити екологічний стан країни [3, 4]. Звісно ця ланка націлена на удосконалення природних умов, на відновлення ресурсів, переробку вторинної сировини, перехід від викопного палива до використання відновлюваних джерел енергії. Тобто мова йде про створення системи, яка забезпечить максимально довгий термін служби, оптимальне повторне використання, відновлення та переробку матеріалів і продуктів.

Циркулярна економіка по суті йде після лінійного методу виробництва, ключовою ідеєю якої є: заново переосмислити споживчі навички від «взяти, використати і викинути» до моделі, коли продукти виготовляються і просуваються таким чином, щоб їх матеріали і компоненти можна використовувати багато разів. Це дуже важливо для розвитку економіки України, тому що таким чином ми зможемо зменшити кількість використання імпортованої продукції, зокрема викопних видів палива, які становлять найбільшу частку у структурі українського імпорту. Водночас відкриваються можливості щодо поліпшення стану довкілля згідно з зобов'язаннями які взяла Україна при підписанні Угоди з ЄС [5].

Ідеї циркулярної економіки, які сьогодні успішно реалізуються у світі, дозволяють значно економити кошти та ресурси, так за оцінками запуск такої концепції для ЄС дозволить зекономити матеріалів та сировини на 300 млрд. дол. в рік.

Сектором, де можна успішно проводити політику адаптації циркулярної економіки в Україні є сфера поводження з відходами. Реалізація інноваційних проектів у сфері харчових відходів у частині виробництва біопалива, повторного використання побутових товарів дозволить створити нові робочі місця, кардинально змінити структуру життєвого циклу товару, сприяти якості життя населення, позитивно впливати на довкілля.

Сферами ресурсозбереження та переробки сировини в Україні можна вважати переробку паперу, картону, скла, ПЕТ пляшок, будівельного сміття, текстилю, органічних відходів, автомобільних шин та ін.

Проте є стримуючі фактори, які не дозволяють на сьогодні впровадити концепцію циркулярної економіки – відсутність фінансових ресурсів. Тобто розвивати економіку замкнутого циклу можна за участі як державного так й приватного фінансування.

Отже, циркулярна економіка це не проблема, а можливість для світу через економію та раціональне споживання ресурсів. Найближчим часом Україні треба вирішити наступні задачі для успішного впровадження даної моделі: зменшити споживання імпортованої продукції, а перейти на власні екологічно доцільні види виробництва; змінити структуру попиту на робочу силу у зв'язку з переорієнтацією виробництва; створити фінансово-кредитні умови та важелі для реалізації конкретних проектів з переробки відходів; активізувати роботи щодо реалізації Національної стратегії управління відходами.

Список використаних джерел

1. Дерій Ж.В., Зосименко Т.І. Екологічна компонента корпоративної соціальної відповідальності: світовий досвід та українські реалії / Ж.В. Дерій, Т.І. Зосименко // Актуальні проблеми економіки: Науковий журнал. – 2016. – № 11. – С.278-290.
2. <https://nv.ua/ukr/biz/experts/nova-model-svitovoji-ekonomiki-yak-ukrajini-ne-zagu-bi-tisya-zamknutiy-cikl-spozivannya-50051924.html>
3. Derii Z. Households role in the circular economy // Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia, 2017, no.3, pp. 39–45.
4. Івченко Н. В. Проблема забруднення викидами CO2 атмосферного повітря в Україні та шляхи їх вирішення: магістерська робота: 05 Соціальні та поведінкові науки / Н. В. Івченко; керівник роботи Дерій Ж. В.; Національний університет «Чернігівська політехніка», кафедра теоретичної та прикладної економіки. – Чернігів, 2019. – 64 с.
5. Дерій Ж.В. Імплементация положень угоди про асоціацію в українські екологічні практики // Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності і оподаткування в умовах євроінтеграції: тези доповідей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Ужгород, 16 квітня 2020 р.). Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 267 с. ISBN 978-617-7825-10-3 С. 222-223.

Шамкало А. О., студент гр. ЕК-181

Науковий керівник – **Хоменко І. О.**, д.е.н., професор

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НАДХОДЖЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день Україну можна вважати однією із європейських країн з найнижчим рівнем життя. Нестача робочих місць, низька заробітна плата і пенсійне забезпечення, при високих тарифах на комунальні послуги та ціни в супермаркетах. Криза, викликана пандемією COVID-19, фактично не внесла в економіку нашої країни жодних корективів, а лише змусила і без того значущих проблем нагадати про себе. Нарощення валового внутрішнього продукту України за допомогою надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в значному обсязі може бути шляхом вирішення всієї низки проблем, що стосуються фінансового забезпечення населення.

Дослідженням процесів прямого іноземного інвестування на сучасному етапі займалися такі зарубіжні та вітчизняні науковці, як: Гітман Л.Дж., Геєць В.М., Карпінський Б.А., Татаренко Н.О., Кейнс, Дж. М., Катан Л.І., Федоренко В.Г., Шарп У.Ф., Бланк І.А., Несходовський І.С., Тимошенко Л.М., Масі Н.І., Цукман Г. та інші.

На основі вивчення наукових робіт вітчизняних та зарубіжних вчених, можна зробити висновок, що інвестування передбачає собою вкладення власних коштів з метою їх подальшої капіталізації (збільшення їх обсягу).

Аналіз тенденції надходження прямих іноземних інвестицій показує, що економіка України нарощувала запаси ПІІ до кризи 2008 року, після подальшого розвитку ми маємо стрімке падіння наприкінці 2013 – початку 2014 років в зв'язку з державним переворотом. Надалі іноземні інвестори починають поступово вкладати кошти в українські проекти, але в значно меншому обсязі, порівнюючи з минулими роками. Потім вже за перше півріччя 2020